

Hvordan blir kompetansemålene for 1.–4. trinn nådd gjennom *Jeg tror-bøkene*?

Kompetansemålene

1 - utforske og beskrive kirke- og kristenliv lokalt og regionalt

- samtale om hvordan noen religioner og livssyn kommer til uttrykk lokalt og regionalt

I begge *Jeg tror-bøkene* blir dette behandlet gjennom oppgaver, spesielt i tilknytning til høytidene. Også bilder av synagoge, moské og hellige bøker i boka for 1.–2. trinn og om religionenes høytider i 3.–4. trinnsboka, viser hvordan religioner kommer til uttrykk lokalt og regionalt.

2 - utforske og presentere sentrale fortellinger fra GT og NT

- samtale om hvordan kristen tro kommer til uttrykk
- fortelle om Gud som skaper, Jesus som frelser og Den hellige ånd som hjelper

I begge *Jeg tror-bøkene* er hovedvekten lagt på fortellinger i Det gamle og Det nye testamentet og samtale rundt dem. Samtale og utforskning får elevene også gjennom klasse spørsmålene til hver bibelfortelling eller til hvert emne.

Det er spesielt i 3.–4. trinnsboka at det siste punktet er gjennomgått litt mer systematisk, nemlig i kapitlet *Jeg tror*, der trosbekjennelsen er lærestoff. De tre trosartiklene blir også framhevet i kapitlet *De kristne høytidene* i 3.–4. trinnsboka.

3 - samtale om sentrale fortellinger i noen religioner

Alle religionene – og humanistisk livssyn – har også en eller flere fortellinger knyttet til seg, enten i elevboka eller i lærerveiledningen.

4 - presentere kristne høytider og tradisjoner

- fortelle om høytider og estetiske uttrykk i noen religioner og livssyn

I begge bøkene er det lagt stor vekt på de kristne høytidene, også fordi de inneholder kjernefortellingene i kristendommen og har mange tradisjoner knyttet til seg. Det er også lagt til bakgrunnsstoff for læreren om dette i en egen del i lærerveiledningen (Del 8).

Til behandlingen av religionene er det nettopp de konkrete uttrykkene i høytidene som vektlegges. Estetikken er en stor del av dette, som bl.a. vises i form av bilder i elevbøkene.

5 - utforske estetiske uttrykk i kristendommen og bruke noen kristne sanger og salmer

Til alle kapitlene om kristendommen – i begge elevbøkene og i lærerveiledningene – er det lagt inn kristne sanger og salmer. Andre estetiske uttrykk er illustrasjonene i elevbøkene pluss noen kjente kunstbilder fra tidligere tider (bl.a. to kjente maleri av Rembrandt). Også oppgaver som dramatiseringer hører inn under estetiske uttrykk, noe som det oppfordres til i lærerveiledningen.

6 - bruke enkle fagbegreper i arbeidet med kristendommen

- bruke enkle fagbegreper i arbeidet med noen religioner og livssyn

I våre forslag til delmål er det lagt inn noen fagbegreper både til den første og denne andre boka. De finnes til hvert kapittel i lærerveiledningen. Det gjelder både kristendommen og andre religioner/livssyn. I elevbøkene blir fagbegrep forklart i en sirkel.

7 - skille mellom ulike kilder til kunnskap om kristendommen

- skille mellom ulike kilder til kunnskap om religioner og livssyn

Vi forutsetter at Bibelen er vår viktigste kilde til kunnskap om kristendommen, og lagt opp bøkene etter dette. Det utelukker ikke andre kilder, for eksempel bilder og fortellinger sprunget ut fra kristen tro, og ikke minst kristen praksis og kunst og arkitektur. Det samme er viktig i forhold til de andre religionene. I omtalen av jødedommen har vi lagt vekt på synagogen og Toraen samt høytider. I islam er det moskeen og Koranen som tilsvarende vektlegges, i tillegg til kunnskap om en høytid. I *Jeg tror*-boka for 3.–4. trinn formidles kunnskap om hinduismen og buddhismen ved å gjenfortelle historier fra skriftene deres. Disse østlige religionene har et nokså broket omfang av skrifter, som vi ikke går inn på i dette læreverket. Dette kommer elevene til å stifte bekjentskap med på et senere trinn.

8 - beskrive og samtale om ulike måter å leve sammen på i familie og samfunn ut fra kristen tro og etikk

I boka for 3.-4. trinn har vi et eget kapittel, Rett og godt, som tar opp Guds regler for et godt liv, både i familie og samfunn. Det er også utformet spørsmål og oppgaver omkring dette i elevboka –

til de ti bud – og i lærerveiledningen.

9 - samarbeide med andre i filosofisk samtale

I lærerveiledningens Del 8 er det skrevet et avsnitt om filosofisk samtale. Her er det også noen øvelser og temaer som møter dette kompetansemålet.

10 - identifisere og reflektere over etiske spørsmål ut fra kristen etikk

Kapitlet Rett og godt i 3.–4. trinnsboka handler om kristen etikk som Guds regler. Her gis det spørsmål for å kunne reflektere over etiske temaer. Noen av spørsmålene som er stilt til bibelfortellingene, er også av etisk karakter, for eksempel til Den gode samaritanen i boka for 1.–2. trinn og til fortellingene under Jesus hjelper i 3.–4. trinnsboka.

11 - utforske og samtale om etiske sider ved menneskers levesett og ressursbruk med basis i kristent forvalteransvar

Det er et forslag i lærerveiledningen til filosofisk samtale om dette i kapitlet Rett og godt under overskriften Nestekjærlighetsbudet.

12 - lytte til og sette seg inn i andres synspunkter, tanker, følelser og erfaringer og kunne dele egne meninger på en respektfull måte

- forberede og gjennomføre et prosjekt til glede for noen utenfor skolen

Klassespørsmålene i elevbøkene er formulert slik at de skal inspirere og oppfordre til å lytte og sette seg inn i andres synspunkter osv. Ellers skal metoden filosofisk samtale spesielt kunne hjelpe til med dette kompetansemålet.

Prosjektet som nevnes her, tenker vi må være et skoleprosjekt der KRLE-faget er med både i planlegging og gjennomføring. De kristne skolene har lange tradisjoner for dette.

13 - samtale om hva menneskeverd, respekt og toleranse betyr og hva det innebærer for hvordan vi lever sammen

Til innledning har kapitlet Religioner og livssyn et avsnitt som heter Venner som tror forskjellig. Der er dette anliggendet ivaretatt, men uten begrepene «menneskeverd, respekt og toleranse».

Kapitlet Rett og godt i 3.–4. trinnsboka har foreslåtte klassespørsmål som utfordrer elevene til å samtale om disse temaene. Avsnittet om Menneskerettighetene i kapitlet Humanistisk livssyn har også tematikken, og den finnes i tillegg i forslagene til samtaletema til filosofisk samtale (se Del 8).

Kjerneelementene

De seks kjerneelementene skal være ivaretatt i undervisningen i faget vårt gjennom *Jeg tror*-bøkene. I begge bøkene veier «Kunnskap om kristen tro og praksis», gjennom bibeltekster og gjennomgang av de kristne høytidene, tungt. Likedan er det med tros læren. Gjennom bibelfortellingene i begge elevbøkene kommer treenighets læren naturlig fram: læren om Gud som skaper, Jesus som frelser og Den hellige ånd som hjelper. Tros læren er videre systematisert i kapitlet *Jeg tror*, der tros bekjennelsen er lærestoff. Tros bekjennelsen blir også arbeidet med i kapitlet *De kristne høytidene*.

Kjerneelementet «Kjennskap til religioner og livssyn» blir ivaretatt i begge bøkene. I den første for 1.–2. trinn er det bare jødedommen og islam som blir presentert, men i den neste for 3.–4. trinn gis det også plass til hinduismen og buddhismen, samt humanistisk livssyn.

Det jobbes også med «Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder». Dette skjer i form av tekstene i elevbøkene og oppgaver i tilknytning til disse. I tillegg er det mulig å ta kontakt med lokal muslimsk menighet, eventuell synagoge (i Oslo og Trondheim), eller templer (hinduistisk eller buddhistisk), for å få til et besøk av en leder i klassen eller arrangere en ekskursjon til en religions «hellige hus». Dette kan være relevant hvis det er elever med slik religiøs bakgrunn på skolen. Uansett må et slikt skritt vurderes nøye av både lærere og ikke minst foreldrene. Noen vil synes det er for tidlig å gjøre noe slikt på dette trinnet.

Kjerneelementet «Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar» begynner vi med på disse trinnene i form av klassespørsmål og andre oppgaver. Filosofisk samtale kan godt brukes til dette, slik det er gitt bakgrunnskunnskap om til lærere i Del 8. Der finnes det også eksempler på oppgaver til eksistensielle spørsmål.

«Kunne ta andres perspektiv» og «Etisk refleksjon» er verdier som oppøves over tid. I *Jeg tror. KRLE for 3.–4. trinn*, blir derfor «grunnleggende kristen etikk» mer framtrødende enn i den første boka. Et eget kapittel, *Rett og godt*, og samtaleoppgavene underveis til bibelfortellingene, samt innføringen av filosofisk samtale legger til rette for måloppnåelse her.

De tverrfaglige temaene

«Folkehelse og livsmestring», «Demokrati og medborgerskap» og «Bærekraftig utvikling», skal være ivaretatt også i vårt fag. Blant annet skal elevene under «Folkehelse og livsmestring» «få utforske eksistensielle spørsmål og svar». I tillegg heter det at alle kan bety noe for andre og at alle

mennesker har samme verdi. Dette mener vi er ivaretatt i og med klassespørsmålene vi har stilt i elevbøkene, samt oppgavene under hver bibelfortelling/tema.

Under «Demokrati og medborgerskap» står det «at elevene skal delta i etisk refleksjon og få øvelse i å innta ulike perspektiver og å handle til det beste for sine medmennesker». Dette er det mest relevante for dette trinnet. Behandlingen av bibelfortellingen Den gode samaritanen (i boka for 1.–2. trinn) er ett eksempel der vi har lagt vekt på «empati, nestekjærlighet og solidaritet». Denne tematikken utvides i neste bok, der Jesus hjelper-fortellingene viser eksempler på det, samt at kapitlet Rett og godt bl.a. har med nestekjærlighetsbudet som lærestoff. Kapitlet Religioner og livssyn har i tillegg menneskerettighetene og barnekonvensjonen som utgangspunkt for samtale omkring eksistensielle spørsmål.

Det tverrfaglige temaet «Bærekraftig utvikling» er ikke vektlagt i samme grad. Under temaet Gud skapte verden i *Jeg tror. KRLE for 1.–2. trinn* har vi fokus på skapelsens subjekt, Gud. Og at det Gud skapte, var flott. Men det kan fokuseres mer på det å ta vare på skapelsen ved å «delta i etisk refleksjon over naturen og menneskets plass i den, med utgangspunkt i menneskets forvalteransvar og troen på Gud som skaper og opprettholder.» Dette er blitt gjenstand for oppgaver og samtale i boka for 3.–4. trinn, under kapitlet Rett og godt, se Del 4.

De grunnleggende ferdigheter

I tillegg til kompetansemålene skal læreren også sørge for at de grunnleggende ferdighetene gjennomgående blir ivaretatt. Muntlige ferdigheter, å kunne lese, å kunne skrive og regne har vi prøvd å legge til rette for både i arbeidet med tekstene og oppgavene. Regneoppgaver er foreslått i lærerveiledningene til begge *Jeg tror-* bøkene. Det er også tidslinjer både for GT og NT i boka for 3.–4. trinn. Digitale ferdigheter kan også oppøves gjennom oppgaver på de første fire trinnene, eksempelvis ved å hente informasjon på nettet om de ulike religionene, slik det er gjort i Del 7.

Både kjerneelementene, de tverrfaglige emnene og de grunnleggende ferdighetene anser vi å være ivaretatt gjennom bruken av *Jeg tror-*bøkene.